

Sprawa Zaolzia nadal otwarta

Śląsk spływa krwią

a Praga zwleka z jasną odpowiedzią

Układ w Monachium został podpisany. W ośmiu artykułach na trzech kartkach pisma maszynowego czterej mężowie stanu zawarli projekt pokojowego rozwiązania sprawy czeskiej. A sprawy polskie? Sprawa Śląska Zaolzańskiego?

Odpowiedź na to pytanie musi zawierać szereg elementów. Ponieważ znajdy Czytelnicy dokładny zarys sytuacji na Śląsku. Gdy dodamy do tego, że dotychczas wbrew zapowiedziom nie nadeszła odpowiedź czeska, że w Czechosłowacji wprowadzono sądy wojenne, będziemy mieli pełny obraz sytuacji, która jak nie trudno, nie tylko, że nie została wyjaśniona, lecz przeciwnie, uległa dalszemu zaostrzeniu.

Trzeba wreszcie przypomnieć, że rząd polski w swym démarche z dnia 17 września podkreślił, że Polska domaga się dla Polaków w Czechosłowacji takich samych praw, jakie otrzymują Niemcy sudeccy. Stanowisko to — wolno sądzić — nie uległo zmianie.

Jeśli chodzi o konferencję w Monachium, to spraw polskich

dotyczą dwa punkty układu. — Brzmiały one następująco:

Szefowie rządów czterech mocarstw oświadczają, że jeżeli zagadnienie mniejszości polskiej i węgierskiej w Czechosłowacji nie zostanie uregulowane w ciągu trzech miesięcy w drodze porozumienia pomiędzy zainteresowanymi rządami, stanowiąc będzie ono przedmiot następnej konferencji szefów rządów czterech mocarstw.

Oraz że:

Rząd W. Brytanii i rząd francuski przyłączyły się do powyższego układu na tej podstawie, że trwają przy ofercie zawartej w § 6-ym francusko-angielskich propozycji z dnia 19 września, a odnoszące się do gwarancji międzynarodowej nowych granic państwa czecho-słowackiego w wypadku niesprowokowanej agresji.

Z chwila, kiedy kwestia mniejszości polskich i węgierskich w Czechosłowacji będzie uregulowana, Niemcy i Włochy ze swej strony udzielą gwarancji Czechosłowacji.

niach robotniczych, są niezwłocznie wraz z rodzinami przy pomocy żandarmerii usuwani z mieszkań, które są natychmiast oddawane Czechom, przydzielonym przez zarząd wojskowy na ich miejsce. W dniu wczorajszym, kiedy nowa grupa robotników polskich w Witkowicach otrzymała zawiadomienie o niezwłocznym zwol-

nienu, doszło do krwawych zająć. Nowozaangażowani robotnicy, rekrutujący się z czeskich komunistycznych związków zawodowych, wznosili okrzyki „Niech żyją rządy komunistyczne”. Wywiązała się bójka, podczas której komunisty zaczęli strzelać do bezbronných robotników. Przybyła żandarmeria, zamiast wziąć w obronę na-

padniętych Polaków, dała kilkakrotną salwę do nich. Kilkanaście osób odniosło rany, w tym dwie osoby ciężkie.

Podobne zajście miało miejsce w Karwinie, gdzie w związku z tym odbyły się liczne rewizje domowe i aresztowania. Aresztowanych wywieziono do Brna Morawskiego.

Nauka w szkołach odbywa się nienormalnie wobec zdekompletowania personelu nauczycieli w szkołach. Lekcje odbywają się trzy razy na tydzień. Ze względu na brak wszelkich pojazdów oraz konieczność użycia pomocy dzieci przy pracach rolnych, wobec zmo bilizowania mężczyzn, nauka odbywa się przy niekompletnym składzie uczniów. Tak np. w szkole wydziałowej w czeskim Cieszynie, do której normalnie uczęszcza 251 dzieci, obecnych było tylko 52.

Zamęt za Olzą

po ogłoszeniu mobilizacji

Na Śląsku Zaolzańskim mnożą się coraz bardziej oznaki zamieszania i dezorganizacji. Uciekinierzy z wojska czeskiego, którym udało się dostać na stronę polską, opowiadają o rażących brakach w przeprowadzeniu mobilizacji i zaopatrywaniu wojska. Wielu z powołanych pod broń dotychczas ubrana jest po cywilnemu, gdyż nieporządku, panujące na kolejach, uniemożliwiły dowóz na-

czas materiałów wojennych i umundurowania.

Brak niektórych artykułów pierwszej potrzeby, pomimo zaprzeczeń ze strony prasy czeskiej i zapewnień, że drobne usterki zostały już usunięte, przybiera charakter katastrofalny. Ostatnio zabrakło takich artykułów, jak sól, ryż, drożdże itp. W ucieczce przed czeską koroną, ludzie nabywają często rzeczy zupełnie niepotrzebne. Tak np. w jednej z miejscowości koło Trzyczna w ciągu kilku dni wykupiono zapas pasty do butów i sznurowadeł, który w normalnych czasach wystarczał na kilka miesięcy. Wobec nieprzyjmo wania przez koleje przewoźny prywatnych do przewożenia, kupcy zjeżdżają z mniejszych miejscowości do większych, jak Cieszyn, Karwina, Mor. Ostrawa itd. Okazuje się jednak, że wszystkie zapasy nie tylko od hurtowników, lecz i od detalistów, wykupiło wojsko.

Rozstrzeliwanie Polaków

Kilku instruktorów harcerstwa polskiego w Czechosłowacji zostało już rozstrzelanych przez Czechów. M. in. zginął od wrażeń kul w Olomuńcu drużynowy Jan Kotas. Drużynowy Kotas prowadził w lipcu b. r. wędrowny obóz harcerski po Słowaczynie, odwiedzając również ciężko chorego podówczas wodza narodu słowackiego ks. Andrzeja Hlinkę.

Czesi ostrzelali

polski posterunek graniczny

W nocy z dn. 27 na 28 bm. został na pograniczu polsko-czeskim ostrzelany przez Czechów polski posterunek graniczny. Liczne strzały karabinowe były skierowane na budynek strażnicy granicznej w punkcie przejścio-

wym Górna Leszna na Śląsku Cieszyńskim.

Ministerstwo spraw zagranicznych wystosowało na ręce poselstwa czechosłowackiego w Warszawie protest z ostrzeżeniem.

Salwa do bezrobotnych

Usuwanie robotników Potaków

Masowe zwalnianie robotników polskich w zakładach hutniczych i przemysłowych w Trzyczcu, Wit-

kowicach, Karwinie itd. trwa nadal. Zwalniani z pracy robotnicy, o ile zajmują mieszkania w kolo-

MLECZARNIA Szpitalna 7 **DANGLA** najlepsze obiady jarzarskie

Co 2-GI SZOFER to uczeń **PRYLIŃSKIEGO** SZKOŁA SAMOCHODOWA WARSZAWA JEROZOLIMSKA 27

Oredzie Ojca Św.

o pokój dla świata

CASTEL GANDOLFO, 29. 9. W czwartek, o godz. 19.30 Ojciec Święty wygłosił przez radio następujące oredzie:

Podczas gdy miliony ludzi żyją w niepokoju w obliczu bezpośredniego niebezpieczeństwa wojny i wobec groźby masakry i zniszczenia, jakich dotychczas nie było, przyjmujemy do naszego ojcowskiego serca twórgę naszych synów i wzywamy biskupów i kler oraz wiernych, aby zjednoczyli się z nami w ufnej i usilnej modlitwie o zachowanie pokoju w sprawiedliwości i miłosierdziu.

Niechaj lud wiernych ucieknie się raz jeszcze do tej potęgi nieuzbrojonej, lecz niezwyciężonej, jaką jest modlitwa, aby Bóg, w którego rękach znajdują się losy świata, podtrzymał w rządów zaufanie do dróg pokojowych, do lojalnych rozmów i trwałych umów oraz natchnął wszystkich, zgodnie z często powtarzanymi słowami pokoju, uczuciami i czynami, zdolnymi pokój ten ułatwić i oprzeć go na trwałych podstawach prawa i wskazań ewangelicznych.

Bezgranicznie wdzięczni za mo-

dlitwy, które były i są wznoszone za nas przez wiernych całego świata katolickiego, ofiarujemy z całego serca modlitwy te za zbawienie i pokój świata. Za pokój ten ofiarujemy również nasze życie, które dzięki tym modlitwom Bóg nam przedłużył. — Niechaj Pan życia i śmierci zechce zabrać nam bezcenny dar życia i tak już długiego, bądź też niechaj zechce przedłużyć jeszcze nasze dni pracy i znoju. Z tym większym zaufaniem spodziewamy się, że ofiara nasza będzie przyjęta, ponieważ jest ona dokonana w dniu, poświęconym świętemu męczennikowi Wacławowi, a poprzedza miesiąc, poświęcony świętemu Różańcowi. W miesiącu tym Papież poleca wznosić szczególnie gorące modły.

Na zakończenie Ojciec Święty udzielił błogosławieństwa.

chosłowacki ponosi odpowiedzialność za to, że ewakuacja dokonana zostanie bez uszkodzenia oznaczonych obiektów.

3) Sposoby ewakuacji zostaną ustalone w szczegółach przez komisję międzynarodową, która składać się będzie z przedstawicieli Niemiec, Wielkiej Brytanii, Francji, Włoch i Czechosłowacji.

Kolejne zajęcie okręgów

4) Obsadzanie stopniowo obszarów o przeważającej ludności niemieckiej przez wojska niemieckie rozpocznie się 1 października. Wskazane na załączonej mapie cztery okręgi zostaną obsadzone przez wojska niemieckie w następującej kolejności: Okręg, oznaczony nr. 1, obsadzony będzie w dniach 1 i 2 października, okręg nr. 2 — w dniach 2 i 3 października, okręg nr. 3 — w dniach 3, 4 i 5 października oraz okręg nr. 4 — w dniach 6 i 7 października. Pozostały obszar o przeważającym charakterze niemieckim zostanie określony niezwłocznie przez wyżej wymienioną komisję międzynarodową i obsadzony do dnia 10 października.

Plebiscyt

5) wymieniona w punkcie 3 komisja międzynarodowa określi te obszary, w których ma się odbyć plebiscyt. Obszary te będą obsadzone przez formacje międzynarodowe aż do zakończenia plebiscytu. Ta sama komisja ustali sposób, w jaki ma być przeprowadzony plebiscyt, przy czym za podstawę wzięte będą przepisy, jakie obowiązywały przy plebiscycie w Zagłębiu Saary. Komisja ustali również dzień, w którym odbędzie się plebiscyt.

Ustalenie granic

Ostateczne ustalenie granic dokonane będzie przez komisję międzynarodową.

7) Przewidziane zostaje prawo

optowania dla przesiedlenia się na obszary odstępowane i dla opuszczenia tych obszarów. Z prawa obejci należy skorzystać w ciągu 6 miesięcy od chwili zawarcia niniejszego porozumienia.

8) Rząd czechosłowacki zwolni w ciągu 4 tygodni od dnia zawarcia tego porozumienia wszystkich

tych Niemców sudeckich od ich obowiązków wojskowych i policyjnych, którzy żyć sobie będą tego zwolnienia. W tym samym okresie rząd czechosłowacki zwolni więźniów niemiecko-sudeckich, którzy zostali pozbawieni wolności za przestępstwa polityczne.

Wyznaczenie komisji

4-ej szefowie rządów stwierdzają zgodnie, że komisja przewidziana przez układ dzisiejszy składa się z ministra spraw zagr. Rzeszy, z akredytowanych w Berlinie ambasadorów: Anglii, Francji i Włoch oraz z jednego człon-

ka, który ma zostać wyznaczony przez rząd czecho-słowacki.

Wszystkie kwestie wynikające z przekazywania terytoriów mają być uważane za podpadające pod kompetencję komisji międzynarodowej.

Ewakuacja Pragi

Przeniesienie siedziby rządu

PRAGA, 29. 9. Wiadomości o zamiarze ewakuowania ośrodków życia państwowego z Pragi, potwierdzają szerokie przygotowania, podjęte we wszystkich ministerstwach i innych urzędach, jak również m. in. w czeskiej agencji telegraficznej.

Według informacji z kół parlamentarnych siedziba rządu przeniesiona by została do miejscowości Turczański Św. Marcin. — Przed dwoma dniami cały zapas złota czechosłowackiego banku emisyjnego przewieziony został

pod silną eskortą na teren Słowacji.

W Pradze ustanowiona została wczoraj komisja ewakuacyjna, której zadaniem ma być szczegółowe opracowanie planu w tym względzie, a która składa się z przedstawicieli komendy miasta, ministra spraw wewnętrznych i policji.

Rewizje

w poszukiwaniu broni

W Łyżbicach koło Trzyczna żandarmeria czeska przeprowadziła w środę szereg rewizji domowych, poszukując ukrytej broni. Żandarmi czescy postępowali w sposób niezwykle brutalny, bijąc kolbami domowników, zrywając podłogi i niszcząc meble. Dzisiejszej nocy została wysadzona czeska szkoła ludowa w Łyżbicach, której kierownikiem był znany w całej okolicy czechizator i polakozerca.

Likwidacja

warsztatów w Boguminie

W związku z ostatnimi wypadkami na Śląsku zaolzańskim, Czesi przystąpili do likwidowania jednego z największych w Czechosłowacji warsztatów kolejowych w Boguminie, który tworzy najważniejszy węzeł komunikacyjny na Śląsku zaolzańskim.

Ceny ogłoszeń:

za miejsce wysokości i milimetra przez szerokość jednej kolumny (na wszystkich stronach po 6 kolumnach) na 1-iej stronie — 1 zł, w tekście (wśród artykułów) 30 gr., w reklamach (wśród ogłoszeń) — 60 gr. na ostatniej stronie — 70 gr. W dodatku niedzielnym 70 gr. Notatki reklamowe — 1 zł. Komunikaty i wyjaśnienia — 1.50 zł., spisy specjalne — 3 zł., lekarskie 30 gr. Drobne po 30 gr. za wyraz, duże litery w ogłoszeniach „drobnych” liczy się za oddzielne wyrazy, tłusty druk — podwójnie. Notatki reklamowe oznaczają się cyfrą (N.), a komunikaty — wyjaśnienia cyfrą (K.). Za terminy druku ogłoszeń Administracja nie odpowiada.

Dział ogłoszeń: Nowy Świat 15 m. 1. i piętro. Biuro czynne od godz. 9 rano do 4 popoł. Tel. 224-40.

MUNDURKI-GARNITURY-PALTA **MĘSKIE DAMSKIE i UCZNIOWSKIE**

po cenach ściśle hurtowych sprzedaje **wytwórnia Feliksa PECIAKA** W-wa, Nowy Świat 36 m. 30 I p. Czytel ABC otrzymają jeszcze 25% niższej

REDAKCJA: Warszawa, Al. Jerozolimskie 121. Telefon 886-65 (sekretariat) 886-66 (ogólny) 830-65 (Dział gospodarczy „Kronika Kupiecka”). Oddział mieszko „ABC” Nowy świat 15. i piętro. tel. 224-40. Przyjmie interesantów codziennie w godzinach 17.30 - 19.00. ADMINISTRACJA: Warszawa, Al. Jerozolimskie 121. Tel. 309-32. Kantor — Prenumerata, Nowy świat 15 m. 1. i piętro, tel. 224-50. Zarząd i Dział Ogłoszeń Nowy świat 15 m. 1. i piętro, tel. 224-40. Konto PKO 23400. Pocztowe Konto Rozrachunkowe Nr 2 Skrzynka Pocztowa 745. Adres telegraficzny: ABC Warszawa. PRZEDTAWICIELSTWA: Łódź, Piotrkowska 103. tel. 111-44. Biuro czynne w godz. 10-12 i 15-18. Poznań, 29 Grudnia. Włocławek, Czerwona 34. tel. 135. Kalisz, dziesiętna 4. tel. 477. Katowice, Al. Starowiejska 3. PRENUMERATA: miesięczna (z adresem do domu) — na prowincji 2 zł. 2.50 miesięcznie; wydanie B wraz z dziełami Sienkiewicza 3 zł. 3.50 miesięcznie. Za granicą 4 zł. 4.00. Wyd. B (z premią książkową) 6.50.

Za zwrot nadesłanych a nie zamówionych reklamów redakcja nie odpowiada

Redaktor naczelny: dr. Tadeusz Gluziński

Wydawca: Spółka Wydawnicza „ABC” Sp. z ogr. odp.

Oficyna w „Drukarni Literackiej”, Warszawa, Al. Jerozolimskie 121.

Redaktor odpowiedzialny: Henryk Wysokiński.